

GRUP DE TREBALL

PROPOSTA PER A UNA SESSIÓ DE TREBALL I DISCUSSIÓ VERS A LA REDACCIÓ D'UN COMUNICAT CONJUNT, (DE TOTS ELS GRUPS I PERSONES) QUE SERVEIXI DE MARC I SOPORT A LES SORTIDES I CONTACTES QUE ES FACIN COL·LECTIVAMENT A PARTIR D'ARA, DEDE LA PERSPECTIVA DE L'INSTITUT ALEMAY DE BARCELONA (CURS 1973-74).

Abril, 1974

L'OBJECTIU DE LA DISCUSSIO NO HA DE ESSER, SOLAMENT, EL DE POSAR-SE D'ACORD, SINO PER A VEURE, TAMBE, FINS A QUIN PUNT PODEM ASSUMIR, EL SUPOSSAT, PERO NO SUFICIENTMENT CLARIFICAT PER A TOTS, MARC IDEOLOGIC DE LES TROVADES DE TREBALL A L'INSTITUT ALEMAY.

-. Davant de la situació plantejada per a la necessitat de sortida al carrer del grups de i individus que han treballat conjuntament en aquest curs 1973/74 a l'I.A., creiem que es fa necessaria una discussió mes afons d'alguns dels aspectes que han de caracteritzar la nostra sortida i per tant, la nostra presència en el sector artístic i cultural.

-. El mètode de treball no pot ser el de la discussió personalitzada. Sinó que ens hem de remetre al treball i materials que ja disposem i que varen iniciar-se a través del sistema de ponències. En general, aquestes, son ja experiències de reflexió col·lectiva sobre molts de aquests problemes i podem considerar-les, sense cap mena de dubte, com a intents, mes o menys reeixits, de declaracions o formulacions definitives dels objectius que ens proposarem en cada cas, i l'estratègia per a aconseguir-los.

-. No es tracta, doncs, de fer una especie d'examen moral ni étic del comportament, ni dels resultats obtinguts per cada un dels components d'un grup, aïlladament, amb relació els presupostos ideològics que assumeix.

-. Hem de situar en primer terme els punts programatics, consecucència del compromís ideològic emprat per cada grup o persona i el seu nivell de coherència aconseguit. Amb una visió global del procés i la seva dialèctica amb els resultats i no amb una visió parcial i particularitzada de les obres com és habitual en el camp artístic. Es fa imprescindible resituar al paper i el caracter que li pertany a l'obra des d'una concepció materialista de la mateixa pràctica artística. Obrir un debat exhaustiu fins a on calgui, a l'entorn d'aquest problema, passant per davant els objectius i les intencionalitats que han de determinar el caracter de la producció artística lligada, a altres pràctiques i a uns interessos de classe.

-. Proposem, a títol orientatiu, per a ésser discutits, els punts següents:

- 1)-. Autonomia de l'avantguarda.
- 2)-. Pràctica artística dintre del contexte de la lluita de classes.
- 3)-. Concepte d'avantguarda revolucionària.
- 4)-. Dialèctica teoria-pràctica.
- 5)-. Identificació a través de l'obra suprimint el procés dialectic:
 - a)-. L'obra d'art-objecte totalitzador. (Concepció idealista).
 - b)-. L'objecte com a part integrant d'un procés més complex de producció ideològica.
 - c)-. Teoria-pràctica: fenomenologia de l'art des d'una posició de classe.
 - d)-. L'obra lligada al procés i correlació de forces en el contexte de la lluita de classes.
 - e)-. L'obra com a contestació-artística al status cultural sense questionar-lo.
 - f)-. L'obra com a resposta tàctica al status cultural des de una estratègia de classe.
 - g)-. Inversió dels termes: teoria de l'art, justificació, del resultat artístic.
 - h)-. Anàlisi i alternatives de les possibilitats d'articulació ideològica de l'artista amb les masses a partir del fenomen artístic.
 - i)-. Incidència en la línia dels interessos de la classe obrera des d'una concepció materialista de l'art i des de la nostra plataforma sectorial.
 - j)-. Comunicació amb les masses des de una concepció idealista de l'art.
- 6)-. Propostes i alternatives.

Per part del grup oferim la lectura dels textos:

-. Fragments del text "Resposta a una polèmica suscitada a la premsa de Barcelona a l'Abril-Maig de 1973" (Anex A).

- Fragment del text "Presentació del catàleg de la participació del grup a la Secció d'Art de la Cinquena Universitat Catalana d'Estiu de Prada. Agost 1973" (Anex B).
- Fragment de la intervenció del grup en el cicle "Nuevos Comportamientos Artísticos" organitzat per l'I.A., britànic e italià de Madrid, els dies 20 i 21 de Març de 1974. (Anex C).
- Com a resultat d'aquestes discussions i perquè serveixin de clarificació proposem la redacció d'un Comunicat Conjunt.

ANEXES

ANEX A

Com a punt de partida ens limitarem a introduir formulacions referides als aspectes d'una pràctica i la seva teoria, que caracteritzen i situen el fenomen de l'avantguarda artística com a pràctica revolucionària. Expressió d'un treball teòric continuat, estretament lligat i entès en el si d'aquesta mateixa pràctica.

Com a qüestió prèvia caldria preguntar-se sobre el sentit de la paraula "avantguardisme".

L'avantguardisme apareix com el resultat d'un procés de degradació de l'avantguarda, entesa com a pràctica artística revolucionària, a partir de la seva integració econòmica al sistema.

Integració i assimilació que, fora d'apreciacions mecanicistes comporten per la mateixa naturalesa de les relacions econòmiques, la deteriorització ideològica de l'artista i la normalització de la seva "obra" com a mercaderia cultural en el si de la classe dominant. En resum, la integració econòmica genera irremissiblement un procés (encara que més tardà i a distints nivells) de subtil integració a la ideologia que la sustenta.

Integració ideològica de l'artista que tampoc no cal interpretar com a la seva identificació. Simplement qüestiona i s'enfronta a les estructures del sistema que l'envolten evitant a tota costa ésser-ne refusat. Com a contrapartida en aquest pacte implícit, veu reforçada la seva personalitat amb valor de canvi, al mateix temps que el dota d'una posició de privilegi i poder d'opinió que l'eximeix d'un compromís real amb les masses i que permet al mateix temps la manipulació de la seva "obra", la mercaderia, i l'aïllament de l'artista dins i fora de la seva pràctica. Com a conseqüència d'aquest distanciament de la realitat, que provoquen l'estreta vinculació als aparells de circulació cultural del sistema, es produeix un buit.

No es pot entendre l'avantguarda artística com una avantguarda autònoma, fora del context que la genera, amb totes les implicacions socio-político-culturals i la necessària articulació ideològica a tots els nivells que la comprometen, des de dins de les masses i amb elles, i no des de fora d'elles com es pretén des de la concepció tradicional burgesa de l'art (avantguardisme).

En termes generals, la marginació (econòmico-política) és un fenomen objectiu i característic de les societats capitalistes. Tot llur sistema econòmic i social es basa en l'apropiació i el control (usurpació) dels mitjans de producció i comunicació sense desitjar cap possibilitat d'accés a les classes populars que romanen marginades i sotmeses a l'explotació de la seva força de treball (relacions de producció) i a un procés de contenció (alienació-repressió) a través de la manipulació ideològica dels mitjans de comunicació (mass-media) i de l'accés discriminat a la cultura (èlit artística i intel·lectual) limitada exclusivament a determinats sectors de la societat i a les necessitats de la demanda per al desenvolupament dels interessos del capitalisme. Solament serà possible sortir d'aquesta situació quan es creïn les condicions objectives que permetin al poble el control real i efectiu del poder polític i econòmic.

Així doncs, i tornant a situar la marginació en el marc de la problemàtica concreta de l'art i la seva avantguarda i en el context en el qual es desenvolupa el nostre país, la marginació cal entendre-la com una possibilitat de resposta conjuntural i amb caràcter provisional, no repetida mecànicament en tots els casos i en cada moment, i sempre en relació al grau de desenvolupament de la lluita de classes i referida a l'equilibri de forces.

Intentar fer creure que aquesta, la marginació, és una posició que cal mantenir sense una problemàtica d'existència molt difícil i complexa, seria enganyar-se un mateix. Des d'una interpretació alienada al significat pejoratiu de la qual el sistema li ha connotat, la marginació s'identifica d'inmediat o amb una actitud associal i improductiva, o en el millor dels casos com una contestació global i romàntica des de l'angle del purisme ideològic o artístic. En realitat marginar-se no vol dir l'abandonament de la producció ideològica i la seva incidència en el medi i ni de molt suposa la marginació política, pràctica social per excel·lència. Sinó ben al contrari: una decidida presa de consciència encaminada a la presa de posició i al compromís real amb totes les formes de vinculació amb els problemes del seu entorn social, única via per tal de sortir de la seva qualitat de marginat, imposada per la superestructura del sistema. I ha de fer-ho sense comptar amb els mitjans de producció habituals, ni amb els canals normals d'informació i comunicació (mass-media) sinó a través de la seva capacitat per ocupar-los i utilitzar-los tàcticament. De la seva capacitat per a crear noves formes o canals paral·lels depèn el seu encontre amb el seu destinatari, els sectors de les classes populars també marginats dels mitjans d'expressió i comunicació.

Així doncs, l'artista des de la seva marginació s'oposa obertament al sistema i a l'artista privilegiat gelós defensor dels seus privilegis adquirits "en" i otorgats "pel" sistema. És un treballador-intel·lectual-artista lligat al procés de transformació de relacions de producció artística-cultural, en un medi que li és declaradament hostil pel mateix fet pel qual se l'ha marginat.

La marginació ideològica (estratègia de classe) necessita d'una política (tàctica de grup) d'actuació que li permeti de sobreviure al setge econòmic del qual és objecte i al silenci que la rodeja, introduint la seva pràctica artística com una pràctica més crítica i transformadora de la realitat, inscrita a l'avantguarda revolucionària que des de les masses lluiten per la conquesta de llurs llibertats que modifiquen qualitativament les relacions de l'home amb la societat (organització social) i de l'home amb la naturalesa.

ANEX B

A través de la seva pràctica específica i com a resposta, el grup posa en dubte els pilars ideològics sobre els quals descansa la superestructura d'interessos del sistema cultural establert, nega la producció de l'objecte artístic susceptible d'apropiació pels aparells i mecanismes de la mercantilització a través de la borsa de l'art; i s'oposa, per tant, a continuar amb el paper del subjecte-artista que exigeix la ideologia dominant.

Discuteix les línies d'una tàctica per a l'ocupació sistemàtica de les plataformes i mitjans culturals del sistema introduint la presència d'una pràctica artística revolucionària inscrita en una concepció materialista de l'art. Abandona d'una vegada per sempre la pràctica de donar-se a conèixer com un "grup de tendència" dins els corrents del llenguatge artístic tant acurats com utilitzats pels sectors de manipulació i control artístic que amb la classificació cultural i el mecanisme d'atomització i aïllament neutralitzen els possibles continguts que atemptin contra l'esquema cultural establert. S'identifica d'altra banda, com a grup "heterogeni" capaç de potenciar dins del seu context la pròpia capacitat de convocatòria, eixamplant-se cada vegada més. Anteposant la presa de posició i l'actitud davant el greu problema de l'expressió artística, el grup deixa en segon lloc la diversitat d'actituds artístiques, subjectes sempre a la discussió i a l'anàlisi però que no poden ser mai motiu de conflictes excoents. Davant la necessitat d'una mínima capacitat d'articulació que permetí al artista de trobar noves formes de realització i comunicació amb la realitat que l'evolta i que dóna sentit a la seva existència en oposició a un cercle tancat i homogeni, el grup es constitueix i es proposa de continuar com una possible plataforma de convergència "heterogènia" que possibiliti i agilitzi la capacitat de resposta global dels artistes plàstics com a sector treballador dins el món de la cultura: és una resposta intersectorial que es refereix no, solament, al món de l'activitat artística, sino que també utilitza els mitjans que avui s'ofereixen davant les necessitats i exigències que creen els moviments de masses del nostre poble i que assenyalen, d'una manera inequívoca, la línia d'una avantguarda revolucionària.

ANEX C

El grupo por tanto no debe confundirse ni entenderse como una tendencia artística, en la que se reconoce y se identifica tradicionalmente al artista. Sino que la identificación entre sus componentes parte de la actividad sectorial como ámbito y plataforma que caracteriza su trabajo en el complejo social y político de nuestro país. Con una proyección en el trabajo de concienzación y sensibilización en torno al fenómeno cultural-artístico. Introducir la duda y la puesta en cuestión del hecho artístico y la obra de arte. Reclamar un nivel de actividad crítica, creativa y exigente ante las propuestas y

manifestaciones culturales programadas desde una concepción idealista y burguesa del arte. La movilización en torno a la creación o aprovechamiento de medios de información y comunicación. Encuentros y sesiones de trabajo orientadas a dinamizar el desarrollo de un proceso de descentralización de nuestra actividad, que en nada debe parecerse a los actuales desplazamientos a "provincias" con el exhibicionismo que caracteriza el paternalismo cultural de los responsables, artistas y críticos de nuestro país, etc.

- La dinámica del grupo, y por lo tanto su posibilidad de sobrevivir estriba en su capacidad para resolver en cada momento, y desde su complejo marco ideológico, un nivel de producción (prácticas colectivas y prácticas individuales) coherente con sus planteamientos y en el seno de nuestras coordenadas históricas. Desechando de antemano, la inmediata manipulación de esta realidad con una concepción del producto artístico como obra de arte. Dotándolo de un contenido anecdótico como referente que avale y garantice el reconocimiento inmediato de las invencionalidades del artista. (oportunismo político).

- Desde las distintas especialidades y disciplinas que nos son propias, entendemos la reflexión sobre la propia práctica y la crítica del lenguaje como la base de nuestra producción artística. De sus resultados dan igualmente testimonio cualquiera de los trabajos presentados. Pero solamente una visión globalizada de todos ellos (textos, films, acciones...) sin abstracciones arbitrarias debe servir de base para el conocimiento e interpretación de un proceso amparado en diversas disciplinas y prácticas (sociales) dependientes unas de otras.